

Jezus en Petrus

Periodethema: De opstanding
Johannes 21: 15-25

UITLEG VAN DE TEKST

In het eerste gedeelte van dit hoofdstuk wordt de ontmoeting van de Heere Jezus met Zijn discipelen aan de zee van Tiberias verteld. Nadat zij samen het middagmaal hebben gebruikt, richt de Heere Jezus Zich tot Petrus en stelt hem drie vragen. Die drie vragen hebben betrekking op de drievoudige verloochening van Hem door Petrus. Te midden van de andere discipelen wordt Petrus in zijn ambt hersteld. De eerste keer in vers 15 vraagt de Heere Jezus: 'Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij liever dan dezen?' Petrus wordt aangesproken met zijn geboortenaam, zoals Jezus hem ook aansprak bij hun eerste ontmoeting (Joh. 1: 43). Dan vraagt Jezus Petrus of hij Hem meer liefheeft dan de andere discipelen Hem liefhebben. Dat had hij namelijk beweerd. Toen de Heere hen waarschuwde dat ze allen aan Hem geërgerd zouden worden en hem zouden verlaten, heeft Simon beweerd dat dit van hem niet kon gelden, al zouden ze allen Hem verlaten: 'Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden' (Matth. 26: 33). Simon meende toen dat hij meer liefde had tot de Heere dan de andere discipelen. Vandaar die vraag, maar door zijn verloochening was het tegenovergestelde gebleken. Is dit nog zo Simon, sta je met je liefde nog boven de andere discipelen?

Petrus antwoordt bescheiden. Hij bevestigt de vraag en doet een beroep op Jezus' kennis van zijn hart: 'Gij weet, dat ik U liefheb.' Het 'liever dan dezen' neemt hij echter niet over en stelt zich hierdoor niet boven de andere discipelen. Die bescheidenheid van Petrus blijkt ook uit het andere woord voor liefde dat hij gebruikt. In het Grieks, de grondtaal, zijn er drie woorden voor liefde, die allemaal een verschillende betekenis hebben.

Eén woord is het woord eros, denk aan de verwerpelijke erotiek. Het woord wijst op de lichamelijke liefde, liefde tussen man en vrouw waarbij seksuele gevoelens een belangrijke rol spelen. Dit woord komt hier niet voor. Petrus gebruikt in het antwoord een vorm van het woord philio, wat een oppervlakkige, vriendschappelijke liefde betekent. Liefde op het sociale vlak, tussen gezinsleden, familieleden, vrienden, vriendinnen. De Heere Jezus gebruikt echter in Zijn vraag een werkwoordsvorm van het woord: agape. Dat is de echte diepe liefde, de zichzelf gevende liefde, liefde zonder eigen belang. Dat vraagt de Heere Jezus de eerste keer: 'Hebt gij mij liever (agapais) dan dezen?' Nee, zo'n vraag kan Petrus niet met 'ja' beantwoorden, maar zwijgen is ook onmogelijk. Petrus antwoordt bescheiden met (philio). 'Ja, Heere, Gij weet, dat ik U liefheb (philo).' De liefde door Gods Geest in zijn hart uitgestort kan noch wil een ander geluid laten horen. 't Is waar, Petrus weet dat hij niet beantwoordt aan de volmaakte liefde die de Meester van hem eist en ook waardig is, vandaar dat hij dat andere woord voor liefhebben gebruikt, maar hij durft toch te zeggen dat er maar één zaak is die zijn ziel inneemt en dat is zijn liefde tot Jezus. Hij bevestigt dus de vraag en doet een beroep op Jezus' kennis van zijn hart: 'Gij weet, dat ik U liefheb.' Het 'liever dan dezen' neemt hij echter niet over en stelt zich hierdoor niet boven de andere discipelen. Na dit antwoord herstelt Jezus hem in zijn ambt met de opdracht: 'Weid Mijn lammeren.' De gelovigen vergelijkt Jezus bij een kudde schapen (Joh. 10). Zelf is Hij de goede Herder. De discipelen zijn herdersknechten. Petrus moet de lammeren weiden. De lammeren zijn de kleintjes van de kudde, degenen die nog maar korte tijd geleden tot geloof zijn gekomen.

Weiden betekent voeden of voedsel verschaffen. Dan stelt de Heere Jezus voor de tweede maal aan Petrus een vraag (vers 16). Het is dezelfde vraag als de eerste keer, maar nu zonder toevoeging. Heeft Petrus Hem lief, maar dan evenals de andere discipelen? Weer gebruikt de Heere Jezus hetzelfde woord voor liefde, de diepe liefde, agape. De discipel geeft precies hetzelfde antwoord als op de eerste vraag. Hij durft niet met agape te antwoorden. Hij antwoordt opnieuw met philio, de oppervlakkige liefde. Opnieuw krijgt hij een opdracht van de Heere Jezus: 'Hoed Mijn schapen.' Het hoeden wijst op de totale zorg van een herder voor de schapen. Vervolgens stelt de Heere Jezus voor de derde keer de vraag (vers 17): 'Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij lief?' En dan bij de derde keer gaat de Heere als het ware door de knieën en komt Hij tot Petrus: 'Simon, zoon van Jona, hebt gij Mij lief (phileis)?' Hij neemt het woord van Petrus over. Nee, dat wil niet zeggen dat het Petrus nu gemakkelijker wordt gemaakt, de beproeving gaat steeds dieper. Als Jezus voor de derde keer eenzelfde soort vraag stelt, wordt Petrus bedroefd. Driemaal een vraag naar zijn liefde tot Jezus herinnert Petrus aan zijn drievoudige verloochening. Hij antwoordt nu niet meer met 'ja', maar doet een beroep op Jezus' alwetendheid: 'Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb (philio).' Als Petrus voor de derde maal een hartelijke belijdenis uitsprekt, doet hij dat opnieuw met philio, nu van dezelfde werkwoordsvorm als de Heere Jezus gebruikt. Petrus beantwoordt deze vraag voor de derde keer niet meer met: 'Ja Heere, Gij weet dat ik U liefheb.' Hij doet een beroep op de alwetendheid van Christus: 'Heere, gij weet alle dingen. Gij doorgrondt en kent mijn hart.' Petrus kan en wil niet anders dan Hem liefhebben, omdat Jezus hem liefheeft. Jezus zegt daarop tot hem: 'Weid Mijn schapen.' Zo herstelt de Heere Jezus Zijn discipel weer in het ambt. Petrus kon uit de Schriften en het onderwijs van Jezus weten wat een goede herder aan zijn kudde verplicht was (Ps. 23, Jes. 40, Ezech. 34, Luk. 15 en Joh. 10). In zijn latere brief heeft Petrus deze opdracht door mogen geven aan de ouderlingen (1 Petr. 5: 1-4). In aansluiting op zijn vragen aan Petrus zegt Jezus met stellige zekerheid ('Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u') iets over de toekomst van deze discipel. Als jongeman was Petrus op zijn vrijheid gesteld. Hij deed zelf zijn gordel om en kon gaan en staan waar hij wilde. Maar bij het uitvoeren van zijn opdracht, namelijk het zorgen voor de kudde, zal hij in toenemende mate zijn vrijheid verliezen. Als oudere man zal hij zijn handen uitstrekken en door een ander omgord (geboeid) worden en gebracht worden naar een plaats, die hij niet wil: de plaats van de terechtstelling. De evangelist Johannes vult in vers 19 aan dat de Heere Jezus met Zijn woorden (in vers 18) wil aangeven dat Petrus door marteldood zou sterven en daardoor God verheerlijken.

Volgens overleveringen is hij in het jaar 64 te Rome onder Nero door kruisiging met het hoofd naar beneden om het leven gebracht. Hij achtte zich niet waardig op dezelfde wijze als zijn Meester te sterven. Na dit gesprek geeft Jezus aan Petrus de opdracht Hem te volgen. Gelet op vers 20 is dit volgen letterlijk bedoeld. Maar tegelijk kan het opgevat worden als de opdracht om Jezus in geestelijke zin na te volgen. Petrus loopt Jezus achterna, hoort nog iemand volgen, kijkt achterom en ziet dat het Johannes is. Deze discipel wil uit liefde voor de Heere Hem eveneens volgen. Als Petrus ziet dat ook Johannes Jezus volgt, vraagt hij hoe de toekomst van Johannes zal zijn. Jezus zegt dat hetgeen Petrus vraagt, niet voor hem bestemd is om te weten: 'Indien Ik wil, dat hij blijve, totdat Ik kom, wat gaat het u aan? Volg gij Mij.' Petrus moet zich niet bemoeien met de toekomst van Johannes. Hij moet zich helemaal richten op het volgen van Jezus. De woorden die Jezus tot Petrus sprak, zijn door broeders in die dagen verkeerd begrepen. Ze zeiden dat Johannes niet zou sterven, maar in leven zou blijven tot de wederkomst van Christus. In vers 23 maakt de evangelist duidelijk dat Jezus dat niet gezegd heeft en legt hij de nadruk op het 'indien'. Johannes sluit 'zijn' evangelie in de laatste twee verzen af met een persoonlijk slotwoord, waarin hij duidelijk maakt dat de Heere Jezus veel meer wonderen heeft gedaan dan de apostel heeft kunnen opschrijven.

TER OVERWEGING

De vraag die aan Petrus wordt gesteld, komt ook tot ons en de kinderen: 'Hebt gij Mij lief?' De Heere vraagt niet of Petrus wel genoeg kennis heeft. Hij vraagt evenmin of Zijn discipel wel echt bekeerd is, ook niet of hij wel uitverkoren is. De Heere vraagt naar de vrucht van de bekering en dat is liefde. Hebt gij Mij lief? Dat is de vraag waar het op aan komt. 'Want al ware het dat iemand het geloof had, zodat hij bergen verzette, al ware het, dat iemand de taal der engelen sprak en wist al de verborgenheden, maar had de liefde niet, zij is hij nog slechts een luidende schel en een klinkend metaal geworden.' Liefdeloos is goddeloos. Wie de liefde niet heeft, die heeft God niet. Waar God is, daar is de liefde. Zonder de liefde is alles dood, hard en koud. De liefde tot God hoort bij het geestelijk leven. Zelfs in liefdeloze tijden blijft de liefde op de bodem van het wedergeboren hart liggen. Van nature missen we die liefde. Al doen we nog zo aardig tegen een ander, er leeft vijandschap in ons hart tegen God. We zijn zoals we geboren zijn liefhebbers van onszelf. Zo klonk het bij het doopvont: 'kinderen des toorns'. Zodra een zondaar wordt wedergeboren, krijgt hij God lief, omdat de liefde Gods in het hart wordt uitgestort.

De belofte in de doop verplicht ons tot liefde tot God: ‘...dat wij deze enigen God, Vader, Zoon en Heilige Geest, aanhangen, betrouwen en liefhebben van ganser harte, van ganser ziele, van ganse gemoede en met alle krachten...’ Met de kinderen kan dit stukje uit het doopformulier gelezen en besproken worden. Benadruk maar dat de Heere wat Hij vraagt, ook wil schenken op het smeekgebed, mild en overvloedig. Over de verschillende soorten van liefde kan met de oudere kinderen worden doorgesproken. Wijs er maar op dat eros geen goede en echte liefde is. Maak duidelijk dat we de vraag ‘Hebt gij Mij lief?’ niet naast ons neer mogen leggen. Als we de Zaligmaker nog niet liefhebben, dan dringt Zijn liefde ons: laat u met God verzoenen. Wat zijn we gelukkig als we met Petrus mogen zeggen: ‘Heere, Gij weet alle dingen, gij weet, dat ik U liefheb.’ Dan hebben we Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. In het slot van deze geschiedenis ligt de nadruk op het volgen. Petrus heeft iets gehoord over zijn toekomst en wil graag weten wat Johannes te wachten staat.

Jezus maakt hem duidelijk dat hem dat niet aangaat: ‘Volg gij Mij.’ En dat bevel geldt nog steeds voor ons allen.

GELOOFSLEER

Hoe gaat de Heere Jezus om met gelovigen die in zonden zijn gevallen? Het antwoord op deze vraag is de kern waar het in dit gedeelte om gaat. We zien hoe de Heere Jezus de in zonden gevallen Petrus opzoekt en hem publiekelijk weer tot Zijn discipel aanneemt. We zien hierin de volhardende liefde van Christus. Hij laat niet varen wat Zijn hand begon. In de Dordtse Leerregels, hoofdstuk 5, gaat het over de volharding der heiligen. We belijden daar dat ook gelovigen diep in zonden kunnen vallen. Maar wel belijden daar ook dat wie werkelijk door het geloof met Christus verbonden is, nooit meer van Hem gescheiden kan worden. Dit ligt niet in de kracht van de gelovige, maar in de volharding van Christus Die de Zijnen altijd weer opzoekt en terugbrengt.

